

استفاده امام معصوم از خمس و وجوب پرداخت خمس برای امام

حیدر حب الله

ترجمه: سعید نورا

سوال^۱: آیا امام معصوم خود از خمس استفاده می کند چه آن که به آن نیاز داشته باشد یا نه یا این که او نیز همچون دیگر مسلمانان است؟ آیا وی نیز باید همچون دیگر مسلمانان خمس بدهد؟

پاسخ: اگر مثل آقای خوئی معتقد باشیم که سهم امام ملک شخصی پیامبر و امام است در این صورت تصرف وی در سهم امام ثابت خواهد بود دقیقاً همانطور که در دیگر اموال شخصی خود که از طریق تجارت یا ... به دست آورده، تصرف می کند اما اگر همچون آقای خمینی و استاد ما سید محمود هاشمی و سید علی خامنه ای خمس را ملک منصب امامت مسلمانان بدانیم در این صورت امام در چیزی که مصلحت عامه را در آن می بیند این مال را می تواند مصرف کند و مثل دیگر مسلمانان خواهد بود و اگر بخواهد برای خودش از این مال استفاده کند مثلاً هنگام نیاز می تواند این کار را انجام دهد. بنابراین طبق مبنای اول تصرف او از جایگاه ملکیت خاص است درحالی که تصرف او طبق مبنای دوم از جایگاه ولایت یا استحقاق است. اما نسبت به سهم سادات، وضعیت امام مثل دیگر هاشمیین است. البته در این نکته نیز

^۱ حیدر حب الله، إضاءات فی الفكر والدین والاجتماع ۱: سوال ۱۳۹.

اختلاف است که آیا ایشان مالک سهم هستند یا محل مصرف این سهم می باشند. اما پرداخت خمس از جانب ایشان، اگر مبنای اول را بپذیریم مفروض این است - که طبق قاعده - باید سهم سادات را بپردازند و معنی ندارد سهم امام را از جیب خود به خود پرداخت کند ما دامی که سهم امام ملک شخصی اوست مگر این که به خاطر نوعی تعبد آن را لازم بدانیم. اما اگر مبنای دوم را بپذیریم و تمام خمس را ملک منصب امامت بدانیم در این صورت طبق قاعده پرداخت هر دو سهم برای امام واجب خواهد بود چون حیثیت پرداخت آن ملکیت شخصی او نسبت به این مال است اما حیثیت دریافت او ملکیت منصبی او برای این مال است. دقیقاً مثل وجوب پرداخت زکات برای امام و مطلق حاکم شرعی اگر بنا را بر لزوم تسلیم آن به حاکم بگذاریم.